

«Andorra viu una situació pre-democràtica»

Juntament amb l'italià Stegagini i l'holandès Esmà, el senador valencià Alfons Cucó forma part de la Comissió del Consell d'Europa encarregada d'elaborar un informe sobre la situació andorrana. Aquestes són les primeres declaracions que fa sobre el tema.

R. Aymerich

—¿D'on sorgeix l'interès del Consell d'Europa per Andorra?

—Obeeix a una moció presentada per dotze representants al Consell, el primer signant dels quals era el danès Bjorn Elmquist. El text, bàsicament, recordava a l'assemblea que la història d'Andorra és la història d'un territori tancat, tradicionalment sota protecció dels copríneps. Recordava també els grans canvis demogràfics i econòmics que ha tingut el país en els últims anys, i que l'han fet passar d'una economia rural a una economia on el comerç predomina. I com, mentre que es produïa aquest canvi de les

de dret. I que, per una altra banda, es reconeguera als ciutadans andorrans —ja foren andorrans de nacionalitat o de residència— els drets civils i polítics que emanen dels grans instruments internacionals, que són sobretot els Drets de l'Home i la Carta Social.

—¿Amb quin material treballa aquesta comissió per elaborar el seu informe?

—Bé, la comissió ha de limitar-se a allò que s'ha escrit sobre la matèria. I els dos textos més importants sobre el tema andorrà són els del senyor Zemanek, de la Universitat de Viena, i el text del senyor Raton.

—Em referia també al material humà...

sol inspector de treball per a una població turística que s'endeuina enorme però que el govern desconeix: «No saps mai quina és l'ocupació hotelera, per esbrinar-ho, has de trucar d'hotel en hotel», explica un col·lega francès.

La pervivència de textos jurídics antiquíssims —la postal— amaga la inexistència dels drets més elementals: no hi ha dret d'associació ni de manifestació; no hi ha registre civil, ni divorci, ni matrimoni civil; no hi ha —inclús— un codi de comerç. I això per als andorrans. Pel que fa als residents, la gran majoria, no existeix ni tan sols el dret a presidir una entitat cultural o a regentar un negoci si no s'acrediten més de vint anys d'estada.

El tema dels drets humans sembla obsessionar, des de fa un any, les èlites andorranes. Arran d'una denúncia davant el Consell d'Europa s'espera l'arribada de tres membres que dictaminaran sobre la situació del país, encara que **Josep Pintat** ja s'ha apressat a dir que «no acceptarem cap imposició estrangera». També des de l'interior: el **Grup Europa**, quatre persones que s'han posat com a objectiu el d'aconseguir l'estat de dret per a Andorra. És en bona part aquest grup —que ha desenvolupat una important tasca a l'exterior— el responsable de gran part de les iniciatives que sobre el tema circulen. La darrera d'aquestes, la publicació d'una proposta de Constitució al setmanari *Poble Andorrà*.

Com explica **Jordi Llovera**, un dels quatre membres del grup, «es tracta, sobretot, que els drets humans dels andorrans siguin respectats; això, en principi, no té res a veure amb el tema dels residents. Una vegada aconseguim els nostres drets, ja en parlarem dels residents».

En tot cas, les coses són prou complicades i queden molts caps per lligar. Per exemple en el tema dels copríneps. L'any passat, el periodista J. M. Armero encetà la polèmica tot manifestant que seria bo que el monarca espanyol substituís com a copríncep el bisbe d'Urgell. L'opinió pública andorrana s'indignà, oblidant potser que aquesta proposta tampoc no era aliena a sectors del principat. Com explica **Llovera**, «nosaltres volem que el nostre país sigui reconegut com a estat sobirà, que s'acabi l'actual indefinició. I si l'ambigüitat jurídica del bisbe d'Urgell com a copríncep ho impedeix, no tenim més remei que demanar que el nou copríncep sigui el successor del comte d'Urgell». Que no és altre que el rei d'Espanya. □

Alfons Cucó, un senador valencià que treballa per Andorra.

estructures econòmiques, l'evolució de les institucions polítiques no han acompanyat aquesta transformació. Això feia que, a judici dels signants, s'haguera de convidar els copríneps a reformar les institucions polítiques andorranes dins dels quadres generals dels països més moderns d'Europa. Que Andorra es convertira en un estat

—Naturalment, nosaltres hem elaborat una carta que s'enviarà, una vegada passades les eleccions franceses, que pense que no han d'interferir. Hem demanat ser rebuts pels delegats permanents episcopals, pel cap de govern, pels síndics i pels representants dels organismes privats que així ho desitgen. Tampoc no descartem, però, el contac-

te directe amb els afectats. De fet, ja hem tingut contactes —a Luxemburg— amb dos membres del Grup Europa, que havien demanat de ser escoltats. En aquest sentit, tant el senyor Rossell com el senyor Llovera van assistir a una reunió i a l'annex del memoràndum consten les declaracions d'aquests senyors.

—*¿Aquesta actitud es pot eixamplar a altres col·lectius existents?*

—Sí, és clar, en el tema dels residents caldrà parlar amb la gent d'ARA (Associació de Residents Andorrans). Pense que el fet que Andorra tinga una majoria de població que no és de nacionalitat andorrana crea una de les peculiaritats del principat. Si no haguera existit aquesta allau migratòria, potser les coses haurien estat diferents. Però quan ens trobem que la població andorrana que té passaport —i ho dic quasi en sentit metafòric— són una minoria, es crea una mecànica especial. Per tant, cal evitar enfrontaments entre població andorrana d'origen i població resident. I d'altra banda, distingir —com a qualsevol altre país europeu— quins són els drets dels andorrans i quins els dels residents. Per tant, hauríem d'escoltar la gent d'ARA o

d'altres grups que hi poguera haver.

—*Tanmateix, si es té en compte la difícil homologació política del principat i que el Consell d'Europa no té cap jurisdicció sobre el país, ¿com es materialitzaran els acords de la comissió?*

—Bé, caldria aclarir que el Consell d'Europa no és un organisme amb capacitat resolutòria, i molt menys imperativa o coactiva. Ara bé, tinc la convicció que si el Consell d'Europa pren posició entorn del tema, això engendrarà unes conseqüències morals que els coprínceps hauran de tenir en compte.

—*¿Es pot avançar ja un calendari sobre els treballs i iniciatives de la comissió?*

—Bé, ja he dit abans que, una volta passades les eleccions, farem tramesa de la carta on se sol·liciten les entrevistes a què m'he referit abans. Ara bé, he d'aclarir que les dificultats dels tres membres de la comissió per trobar-nos són moltes. I que una mecànica d'aquest tipus pot durar molts mesos.

—*Vostè ha parlat abans d'un memoràndum. ¿Es podrien avançar algunes conclusions sobre el tema?*

—No, pel que fa al memoràndum, s'ha de dir que tan sols es tracta d'una primera aproximació al tema. Pense, i això és el que explique en el memoràndum, que el problema andorrà no es pot entendre si no es parteix d'una base, que és que els estats moderns es reconeixen per la sobirania popular i això a Andorra no passa. El poble andorrà no és un poble sobirà, sinó que la sobirania rau en els dos coprínceps.

La situació del país és semblant a les monarquies francesa o espanyola abans dels grans canvis polítics del segle XVIII. En aquest sentit, la situació andorrana és pre-democràtica, anterior a la separació de poders, i on tots aquests poders depenen constantment de l'aquiescència dels coprínceps.

Penso que aquest és el gran problema d'Andorra, i si no es resol, per molta bona voluntat que hi haja, o per molts retocs que es vulguen fer, no s'avançarà. Un altre tema és com es governe, d'una manera més progressista o més conservadora, però això és un altre problema que no cal abordar. El fet fonamental està en la inexistència d'un poble sobirà del qual emanen les lleis. □

EDICIONS DE LA MAGRANA

BIOGRAFIA

JOAN FUSTER
Raimon
(Cotlliure, 8)

NARRATIVA

M. ANTÒNIA OLIVER
Antípodes
(La Negra, 18)

MAGÍ ROSELLÓ
Faraó
(La Negra, 17)

ASSUMPCIÓ MARESMA
El complot dels anells
(La Negra, 16)

ANDREU MARTÍN
Barcelona Connection
(La Negra, 15)

JESÚS MONCADA
Camí de sirga
(Les ales esteses, 39)

CHRISTA WOLF
Accident. Notícies d'un dia
(Venècies, 14) En coedició amb Edicions 62

GUILLAUME APOLLINAIRE
Les proeses d'un jove Don Joan
(La Marrana, 1) 2.ª edició

PIERRE LOUYS
Manual d'urbanitat per jovenetes
(La Marrana, 2) 2.ª edició

POLÍTICA

RAFAEL RIBÓ
Catalunya, nació d'esquerra
(Polítiques, 3) En coedició amb Edicions 62